

Bijbeltekst: Johannes 20: 19-31

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Ik laat u een foto zien van een vrijwel lege kerk. Het is de Vianneykerk in Deventer. De foto is van voor de coronacrisis (dus geen foto van een anderhalve meter afstand-kerk in de toekomst) en komt uit de Stentor (datum 28-12 2018) . De Stentor is een provinciale krant met een regionale insteek uit de omgeving Zwolle. Mensen mochten reageren op de leegloop van de kerk bij deze foto.

‘Jammer dat de kerk leegloopt’ was een eerste reactie.

‘Het is goed als de mensen in de samenleving wekelijks tenminste een dag rust nemen en afstand van hetgeen hen dagelijks steeds bezig houdt en minstens een uur om de gedachten te richten op zichzelf, hun familie, burens en anderen die hen omringen, maar óók op mede-wereldburgers, die ver weg wonen en werken en het vaak minder hebben in economische zin’.

Een tweede reactie:

‘Het is een gemis als mensen niet meer naar de kerk gaan, want de ontkerkelijking slaat kraters in de samenleving. Allereerst omdat de kerk een antwoord geeft op vragen die op scholen, sportverenigingen etc., niet aan de orde komen, zoals vragen over het huwelijk, gezin, wat is het doel van het leven. Niet in de laatste plaats slaat het kraters in de samenleving omdat de kerk allereerst de plek is waar men God kan leren kennen. Doordat de kerken leeglopen, horen minder mensen het evangelie van Jezus Christus, Die naar ons gekomen is om ons te redden’.

‘Het maakt niet uit dat de kerk leegloopt’ is een derde reactie.

‘De kerk verstart door haar eigen stoffig imago. De liturgie is al een paar honderd jaar hetzelfde en staat bol van vaste onderdelen, die al sinds mensenheugenis in dezelfde volgorde worden ‘afgespeeld’. Het instituut vergeet wel eens dat zij haar bestaansrecht alleen maar te danken heeft aan haar leden.

De leegloop is absoluut géén probleem voor de samenleving, omdat Christus zelf er niet te vinden is. Jezus is niet in het gebouw. Als Jezus terug zou komen zal hij niet daar zijn waar wij hem verwachten. Niet in de kerk’.

Nu naar een ander foto. Van een lege kerk midden in de coronacrisis.

Door de coronacrisis was de Jesus de Medinaceli-kerk in Madrid op Palmzondag leeg, op deze priester na.

Dan naar een derde foto van een kerk uit Parijs met iemand met een mondkapje.

De Saint Francois-Xavier-kerk in Parijs was afgelopen zondag ook leeg tijdens de viering van Palmzondag vrijwel leeg op de man met het mondkapje na.

Opeens is alles omgedraaid. De leger wordende kerk is nu echt leeg. Ik sta op enkele mensen na voor een lege kerk. We hoeven geen last te hebben van de gedachte 'had ik vandaag niet naar de kerk kunnen gaan'. We mogen niet. Dus het is goed als je niet gaat. Nu mogen we niet naar de kerk en komt de vraag opnieuw op een andere manier op ons af. Is het erg als de kerk leeg is? Nu de gebouwen gesloten zijn. Waar vinden wij Christus nu we geen lijfelijke liturgie meer vieren met elkaar en we het moeten doen met een digitaal contact via beeldschermen?

Misschien mag ik met u de sprong maken naar de discipelen die vanwege angst voor de Judeeërs in een huis of een kamer zitten achter gesloten deuren. Er was niet gelijk een open kerk. Er werd niet gelijk overal 'Christus onze Heer verrees' en 'U zij de glorie' gezongen. Het nieuwe leven ving niet direct aan. Er was radeloosheid en angst. Gesloten deuren. De discipelen verbleven achter gesloten deuren.

Wij leven nu met een 'intelligente Lock down'. Wij worden geacht achter onze voordeur te verblijven en er alleen voor een ommetje en wat boodschappen uit te gaan. De kerkdeuren

zijn gesloten. Wij hebben ze vanmorgen alleen open gemaakt om u van een digitale dienst te voorzien.

Maar wij hebben dezelfde vraag als de discipelen: 'Waar vinden wij Jezus, de Opgestane?'. Is Hij er nog nadat Hij gekruisigd is?

Laten we eerst vast stellen. Jezus heft zelf de Lock down op. Achter de woorden ....ze hadden de deuren gesloten....staat er opeens Jezus kwam zelf in hun midden staan. Voor Jezus is er niet een echte Lock down. Gesloten deuren tellen niet. Jezus is niet afhankelijk van een gebouw met wel of niet een gesloten deur. Hij kwam in hun midden staan. Hij heft zelf de Lock down op.

Maar wat zegt Thomas op de vraag 'Waar vinden wij Jezus de gekruisigde?'. Als de discipelen zeggen 'Wij hebben de Heer gezien.' zegt hij: 'Alleen als ik de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met mijn vingers kan voelen, en als ik mijn hand in zijn zij kan leggen, zal ik het geloven.'

'Alleen als ik de wonden van de spijkers zie.....'Thomas legt de nadruk op de wonden.

In verschillende commentaren is Thomas een melancholische twijfelaar, die ondanks alles toch bij de gemeente mag horen. Deze negatieve benadering komen we in de Bijbeltekst zelf niet tegen. Vanuit de tekst is het eerder zo dat dit gedeelte een soort climax is waar de opstandingsberichten naar toe lopen. Er wordt gesproken over de achtste dag. Acht dagen wil meer zeggen dan een week later. Acht dagen vormen in de Joodse beeldtaal een periode die leidt naar een heil van hoger orde. De achtste dag geldt als de voltooiing van het paasfeest en het paasgetuigenis. Ook als we naar de andere plaatsen kijken in het Johannes-evangelie waar Thomas wordt genoemd, dan valt de positieve houding van Thomas op. In tegenstelling tot andere discipelen, wordt Thomas niet gecorrigeerd door Jezus. Thomas is daar een gelovige die zoekt naar helderheid en van Jezus dan ook de kern krijgt te horen. Thomas ziet Jezus zoals Jezus gezien wil worden en Jezus wil zelf tastbaar aanwezig zijn. Er is geen tegenstelling tussen Thomas en de andere leerlingen wat het willen zien betreft. De anderen hebben ook pas geloofd, nadat zij de Heer hebben gezien en niet na het woord van Maria. Zij hebben gezien en op grond daarvan kunnen wij geloven!

De naam Thomas betekent tweeling. Thomas, Didymus, tweeheid, tweeling.

Discipelen: wij hebben de Heer gezien.

Thomas: Alleen als ik zie de wonden....

Thomas spreekt met twee woorden, maar begint aan de andere kant. De discipelen beginnen bij de opgestane. Thomas begint bij het kruis. Alleen als ik de wonden zie.....Alleen als ik dat zie, zal ik geloven. Dat duidt niet op twijfel. Dat duidt op zijn tweeling. Op de andere kant van de Medaille. Waar is de gekruisigde? Alleen door middel van het aanraken van de wonden kom ik bij Hem. Juist nu ik hier voor een lege kerk sta, komen de woorden van Thomas diep bij mij binnen. 'Waar is de gekruisigde opgestane ?' nu er geen gemeente is die mij uit de put zingt. Thomas zegt: 'Alleen als ik zie de wonden....'

Thomas wil zeggen. Jezus is daar te vinden waar de wonden van zijn.

'Alleen als ik de wonden zie,...'

Vanmorgen denk ik dan aan de armen. De Town ships in Zuid Afrika waarvan van een anderhalve meter samenleving geen sprake kan zijn domweg omdat mensen daar de ruimte niet voor hebben. Ik denk aan de armen die weer zullen ontstaan door deze crisis. Je bent voor je zelf begonnen. Het ging goed, maar door deze Lock down is alles over en uit. Er zijn geen reserves waar je op kunt teren.

'Alleen als ik de wonden zie,....'

Ik denk nu aan de zoekende mensen die het niet meer in de kerk kunnen vinden en waar we als kerk geen antwoord voor hebben.

De kerk wordt al leger. We moeten eerlijk zijn. Wij zijn al gewond door de kerkverlating. Christus is misschien wel te vinden op de rand van de kerk. Niet meer in het centrum. Bij de mensen die zoeken en gewond zijn.

'Alleen als ik de wonden zie,....'

Jezus is daar waar ik mijn eigen wonden herken van niet gelukt leven.

'Alleen als ik de wonden zie,....'

Thomas moet kunnen zeggen: een gewond leven is in Gods ogen het laatste nog niet. In de levensnacht van mensen sluimert het ochtendgloren. Dat is Pasen voor Thomas. Thomas wil geen Pasen dat langs de levens van de mensen heengaat. Hij wil de gewonde gekruisigde voelen. Hij wil weten of Jezus nog steeds de God is die naast de mensen staat. Thomas blijft

in tweeën denken en spreken. Hij blijft het kruis zien terwijl de zon schijnt. In de vreugde rond de opstanding, stelt Thomas de vraag van de lijdenden: bent U er nog, Heer?

‘Alleen als ik de wonden zie,....’

En dan zegt Thomas iets waar wij nu pas echt van doordrongen worden hoe belangrijk dat is. ‘Alleen als ik de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met mijn vingers kan voelen, en als ik mijn hand in zijn zij kan leggen, zal ik het geloven.’. Thomas legt naast het zien van de wonden de nadruk op aanraking. We waren al angstig geworden voor aanraking vanwege de crisis rondom ongewenste intimiteit en me too en nu is het ons verboden door de coronacrisis. We schudden geen handen, we geven geen schouderklop, we reiken geen zakdoek meer aan en staan nu zelfs anderhalve meter uit elkaar. Geen nabijheid meer. Met name bij uitvaarten wordt dit als een groot gemis ervaren en beseffen we pas wat dit voor ons betekent. Dat we een gewond iemand niet door een enkele aanraking nabij kunnen zijn. Thomas laat ons zien dat Jezus alleen daar is als Opgestane. Als dat weer hersteld kan worden.

‘Alleen als ik de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met mijn vingers kan voelen, en als ik mijn hand in zijn zij kan leggen, zal ik het geloven.’.

Nu de kerk leeg is, komen we misschien wel weer toe aan het ware kerk zijn. We moeten elkaar bellen om contact te houden. We moeten creatief zijn om gemeente te blijven. We moeten volhouden. We moeten de wonden onder ogen zien die deze crisis wereldwijd teweeg brengt. We moeten de wonden van de kerk onder ogen zien. We moeten onze eigen wonden onder ogen zien.

Zo brengt Thomas ons misschien wel bij het ware kerk zijn. Te beginnen bij de wonden en daar de kracht van de gekruisigde Opgestane hervinden. Daar kunnen we misschien wel opnieuw beginnen met de kerk.

Ik laat u nog eenmaal de foto zien uit Parijs. Amen.

